

Exam. Code : 103203

Subject Code : 1132

B.A./B.Sc. 3rd Semester

SOCIOLOGY (Society in India)

Time Allowed—3 Hours] [Maximum Marks—100

Note :— The paper carries **TWO** Sections.

Section-A : Attempt any **EIGHT** questions.
(50 words each). Total marks for
this section will be **16**.

Section-B : Attempt **SIX** essay type questions
in all selecting at least one from
each Unit. Each question will carry
14 marks. Total marks for this
section will be **84**.

SECTION—A

1. Attempt any **EIGHT** :—

- (a) Varna system
- (b) Functions of family
- (c) Casteism
- (d) Human rights
- (e) Kinship
- (f) Levirate
- (g) Affinal relations
- (h) Tribal endogamy
- (i) Class
- (j) Functions of caste.

8×2=16

SECTION—B**UNIT—I**

2. Describe the unity in diversity in Indian society. 14
3. What are the features of caste system ? 14

UNIT—II

4. Explain the problem of communalism in India. 14
5. Write a note on the problem of gender inequality in India. 14

UNIT—III

6. What are the changing trends in marriage in India ? 14
7. What are the various types of family in India ? 14

UNIT—IV

8. What are the features of rural society in India ? 14
9. What are the features of urban society in India ? 14

(Punjabi Version)

ਨੋਟ :— ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਦੋ ਭਾਗ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਭਾਗ—ੳ : ਕੋਈ ਅੱਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ (ਹਰੇਕ 50 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ)। ਇਸ ਭਾਗ ਦੇ ਕੁਲ 16 ਅੰਕ ਹਨ।

ਭਾਗ—ਅ : ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੁੱਲ ਛੇ ਲੇਖ ਕਿਸਮ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 14 ਅੰਕ ਹਨ। ਇਸ ਭਾਗ ਦੇ ਕੁਲ 84 ਅੰਕ ਹਨ।

ਭਾਗ—ੳ

1. ਕੋਈ ਅੱਠ ਕਰੋ :
(ੳ) ਵਰਨ ਸਿਸਟਮ
(ਅ) ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਾਰਜ
(ੲ) ਜਾਤੀਵਾਦ
(ਸ) ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ
(ਹ) ਕਿਨਸ਼ਿਪ
(ਕ) ਲੇਵੀਰੇਟ
(ਖ) ਐਫੀਨਲ (Affinal) ਸੰਬੰਧ

(ਗ) ਕਬਾਇਲੀ ਸਰੋਤਰ ਵਿਆਹ

(ਘ) ਕਲਾਸ

(ਙ) ਜਾਤੀ ਦੇ ਕਾਰਜ

8×2=16

ਭਾਗ—ਅ

ਯੂਨਿਟ—I

2. ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਵਿੱਚ ਏਕਤਾ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। 14
3. ਜਾਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਕੀ ਹਨ ? 14

ਯੂਨਿਟ—II

4. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸੰਪਰਦਾਇਕਤਾ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਬਾਰੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 14
5. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲਿੰਗ ਅਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। 14

ਯੂਨਿਟ—III

6. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਦੇ ਬਦਲ ਰਹੇ ਰੁਝਾਨ ਕੀ ਹਨ ? 14
7. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਕੀ ਹਨ ? 14

ਯੂਨਿਟ—IV

8. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪੇਂਡੂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਕੀ ਗੁਣ ਹਨ ? 14
9. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਕੀ ਹਨ ? 14

(Hindi Version)

ਨੋਟ :— ਪ੍ਰਸ਼ਨਪੱਤਰ ਮੇਂ ਦੋ ਭਾਗ ਦਿਏ ਗਏ ਹੈਂ।

ਭਾਗ—ਕ : ਕੋਈ ਆਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੇਂ (ਪ੍ਰਤਿਏਕ 50 ਸ਼ਬਦੀਂ ਮੇਂ)।
ਇਸ ਭਾਗ ਕੇ ਕੁਲ 16 ਅੰਕ ਹੈਂ।

ਭਾਗ—ਖ : ਪ੍ਰਤਿਏਕ ਯੂਨਿਟ ਮੇਂ ਸੇ ਕਮ ਸੇ ਕਮ ਏਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ
ਕਾ ਚਯਨ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਕੁਲ ਛ: ਨਿਬੰਧ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ
ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੇਂ। ਪ੍ਰਤਿਏਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੇ 14 ਅੰਕ ਹੈਂ। ਇਸ
ਭਾਗ ਕੇ ਕੁਲ 84 ਅੰਕ ਹੈਂ।

ਭਾਗ—ਕ

1. ਕੋਈ ਆਠ ਕਰੇਂ :
(ਕ) ਵਰ੍ਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ
(ਖ) ਪਰਿਵਾਰ ਕੇ ਕਾਰਯ

- (ग) जातिवाद
 (घ) मानव अधिकार
 (ङ) किनशिप
 (च) लेविरेट
 (छ) एफीनल (Affinal) संबंध
 (ज) जनजातीय सगोत्र विवाह
 (झ) वर्ग
 (ञ) जाति के कार्य।

8×2=16

भाग—ख

यूनिट—I

2. भारतीय समाज में बिविधता में एकता का वर्णन करें। 14
 3. जाति व्यवस्था की विशेषताएं क्या हैं ? 14

यूनिट—II

4. भारत में सांप्रदायिकता की समस्या की व्याख्या करें। 14
 5. भारत में लिंग असमानता की समस्या पर एक नोट लिखें। 14

यूनिट—III

6. भारत में शादी में बदलते रुझान क्या हैं ? 14
 7. भारत में परिवार के विभिन्न प्रकार क्या हैं ? 14

यूनिट—IV

8. भारत में ग्रामीण समाज की विशेषताएं क्या हैं ? 14
 9. भारत में शहरी समाज की विशेषताएं क्या हैं ? 14